

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Via Trium Dierum In Solitudinem Ad Sacrificandum
Domino Exod. 8. Seu Triduana Ven. Cleri Solitudo Et
Animi Collectio Deo Sacra Duce S. P. Ignatio Loyola,
Societatis Jesu Fundatore**

Zech, Michael

Ingolstadii ; Monachii ; Aug. Vindel., 1762

Consideratio. De Obligationibus Pastoris Animarum. De Obligatione
pascendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60697](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60697)

CONSIDERATIO

Obligationum Sacerdotis erga proximum.

PRæcipue *Sacerdos Curatus*, seu *Pastor* animarum, quocum hodie potissimum mihi res & sermo est, ad *triplex* munus *sub gravi* obligatur *erga proximum*: quod *Christus Petro*, supremo animarum *Pastori* constituto, ad *trinam* responsionem, quod *ipsum amet*, innuit, & ter inculcavit: * *Ergo pasce agnos meos: pasce agnos meos: pasce oves meas*, siquidem *vere me amas*.

En, *Timothee*, *triplicem* *Pastoris* animarum obligationem, & *triplex* genus pascuorum, seu *triplicem* pascendi modum: *scl. pasce verbo: pasce exemplo: pasce Sacramentis*. **

I. *Pasce verbo oves*, seu *adultos*.

Gravissimam hanc obligationem omnes clamant *Leges*.

I. *Ecclesiastica*, quæ *Episcopum*, aut *Presbyterum*, qui *negligentius* circa *populum* agit, neque in *pietate* eos *erudit*, a *communione* segregari (*h. e. excommunicari*)
ju-

* *Joan. 21.* ** *S. Bern.*

jubent, imo deponi, si in ea socordia perseveraverit. Ita Can. Apostol. teste S. Clemente, Divi Petri Discipulo.

2. *Divina*, - Christus Matth. 28. Eunt ergo docete omnes gentes. - Et S. Petr. * *Pascite, qui in vobis est, gregem.*

3. *Lex naturalis*, exigens pro foundationibus & stipendiis laborem; hinc Apostolus: ** *Qui non laborat: non manducet: neque alius datur titulus mensæ: - Et ab ipso Christo per trinam interrogationem: Petre amas me? diligis me plus his? juxta S. August. Interrogatur amor, & imperatur labor. *** - - Væ igitur, atque iterum væ illi, contra quem aliquando vindictam omnes clamabunt Leges! Audi fulmen Dei ad Prophetam: **** *Audiens ex ore meo sermonem, annuntiabis populo ex me. Si non locutus fueris, ut se custodiat impius a via: ipse in iniquitate sua morietur, sanguinem autem ejus de manu tua requiram. Animam pro anima, hinc Apost. ***** *Væ mihi, si non evangelizavero. & Isaias c. 6. Væ mihi! væ mihi, quia tacui.***

G

Porro

* Ep. 1. Cap. 5. ** 2. Thessal. 3.
*** v. Corn. a Lap. in c. 21. Joan.
**** Ezech. 33. ***** 1. Cor. 9.

— Porro normam, modum & praxin evangelizandi suo nos exemplo docuit ipse divinus Magister J. Christus. Liceat singula paucis delibare. *

I. mo *Materias fidei*, seu Mysteria in se ipsis subtilia explicavit accommodatis ad captum Auditoris similitudinibus, parabolis, comparationibus e. g. de seminante semen suum, de piscatoribus, vinea, grege & pastoribus &c. *Et sine parabola non loquebatur eis.* **

Materias autem morum explicabat in *particulari*, excepto Luxuriæ peccato, quod vix tangere dignabatur. Item *materias* ad salutem maxime *necessarias*, seu *Veritates aternas* & *fundamentales* e. g. de pretio & immortalitate animæ, de necessitate Pœnitentiæ, de gloriæ cælestis magnitudine &c. sæpe repetiit, & inculcavit.

Econtrario *communia* Invidiæ, Gulæ, Iræ &c. *vitia* continuo perstrinxit; hæc enim per annum semel tantum corripere, idem foret, ac aerem verberare.

Hinc exemplo Christi Doctor gentium: *** *Filioli, quos iterum parturio, donec Christus formetur in vobis.* Eundem suis in Homiliis imitati sunt SS. Patres Chry-

* V. P. Segneri in *Instruct. Paroch.* & alios. ** Matth, 13. *** Galat, 4.

Chrysoſtomus, Gregorius, Auguſtinus, Ambroſius &c., ubique inveſti in perjuriam, ebrietates, blaſphemias, luxuriam &c.

2.do *Formam*, ſeu elocutionem Chriſtus adhibuit quidem ſemper vulgarem, at ſimul *bene moratam*, & remotam ab omnibus facetiis, jocis, nugis riſum moventibus.

3.tio *Auditorum* nulli pepercit, neminem tamen *in particulari* gravius pupugit, quam optime gnarus, * *repugnante natura nihil medicinam proficere*, & juxta S. Aug. *a Prepoſitis Eccleſiæ objurganda eſſe peccata*, non peccatores.

4.to *Oravit* Chriſtus aſſiduo. Hinc toties erat *pernoctans in oratione*. - - *exiit in montem orare* ** Scl. ad fructuoſe perorandum opus eſt gratia Dei, ergo orandum. Paulus quidem plantat: Apollo rigat: Deus autem incrementum dat.

Vides hic Timothee, quare *parum* noſtræ *fructificent* conciones. Hoc tamen ſi citra culpam noſtram contingat, non debemus animo dejici, operæ pretium & præmium tamen feremus apud Patrem cæleſtem. *Medicus eſt Paſtor a-*

G 2

ni-

* Aphor. Medic. ** Luc, 6. & 21.

animarum, *cura exigitur, non curatio* * -
cura remunerationem meretur, & ob-
tinet, licet non sequatur curatio. Quam-
vis Æthiops, qui niger balneum intrat,
niger egrediatur, tamen balneator nu-
mos & mercedem accipit, ait S. Greg. M.

Haftenus dicta sufficiant de *obligati-*
one verbo divino *pascendi oves, seu adul-*
tos. Transeo ad alterum.

Pasce verbo agnos,

Seu

teneram juventutem.

Hinc alteram, & æque gravissimam
 obligationem, *Agnos & Agnellos, seu*
teneram juventutem verbo divino, h. e.
 per *Catecheses pascendi, Curato* Sacerdoti
 pariter imponunt citatæ *Leges natura-*
lis, divina, & humana, & tanto fortius,
 quanto magis ex hac instructione de-
 pendet salus animarum, decus & au-
 gmentum Ecclesiæ, conservatio Reipu-
 blicæ Christianæ, Gloria Dei & San-
 ctorum. Ideo Christus tantum semel
 petiit a Petro: *Pasce oves meas, seu adul-*
tos: at bis: Pasce agnos, pasce agnos seu
tenellam juventutem. Legi de hac ma-
teria meretur Conc. Trid. Sess. 24.

&

* S. Bern, L. 4. de *Consid.*

& Sess. 5. c. 2. - - - *Necessitatem* præterea hujus muneris, imo & *præstantiam* suo nos exemplo Christus docuit, dum non tam conciones, * quam *Catecheses* habuit, imperitos Apostolos, rudemque plebeculam nunc docens *Pater Noster*, seu modum orandi: nunc explicans *Decalogum*, *Opera Misericordiae* &c.: attamen præcipue instruens parvulos; hinc: *Sinite parvulos venire ad me.* **

Christum hac in re strenue imitati sunt Apostoli, & SS. Patres Cyrillus Hierosol. Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, Gregorius Nazianz. quorum *Catecheses* & *Libri catechetici* exstant.

Utinam hos & illi imitarentur, qui *Catecheses* parvipendunt, negligunt, ex causa levi, aut nulla omittunt, *imparati* instituunt, de quibus apud Isa. Deus. *** *Ubi est literatus? ubi est verba legis ponderans? ubi est Doctor parvulorum?* Et apud Jerem. **** *Parvuli petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis.* Talis non esset Pastor, sed latro animarum; nam juxta Leges ***** *Ne care videtur non solum, qui partum præfoecat, sed & qui alimenta denegat.*

G 3

Præ-

* V. Corn. a L. in C. 6. ad Galat.

** Luc. 18. *** C. 33. **** Thren. 4.

***** L. 4. ff. de liber. agnosc. & alend.

Præterea Christus fere eundem in concionando, & catechizando modum ac praxin adhibuit, nisi quod cum parvulis non solum paterne & mansuete, ut cum rudi plebecula, verum usque ad blanditias paterne egerit, illos ad se vocando, invitando, * *amplexando, imponendo manus super illos, benedicendo &c.*, indigne ferendo, quod Apostoli offerentibus Christo parvulos comminati fuerint.

Noverat scilicet divinus Magister, fustibus non capi aviculas, nec regi agnellos: dura agendi methodo parvulos a natura timidos non flecti, sed frangi, non mansuescere, sed efferari.

Si autem & parvuli, ut fit, in Catechesibus negligentes, pigri, inquieti &c. urgeri & stimulari indigent, urge (ait noster Possevinus) sed suavibus *verbis*, laudibus, promissis & munusculis, nunquam autem, præsertim publice in templo, *verberibus*, hoc munus licitoris relinque Ludimagistro, aut parentibus domi, hos mone, ut puniant reos, cogant pigros. Nisi parentes tuas audiant admonitiones, tandem minitare, ut potes, & debes, negationem Sacramentorum, aut etiam delationem ad Episcopum.

Deni-

* Marc. 10.

Denique audi Ascetæ pium Monitum
de Catechesi:

*Hanc magni semper æstima, ut par est æsti-
mari:*

*Sæpe tuis deprædica, ut par est commen-
dari:*

*Summo fervore explica, ut par est obser-
vari.**

P. S. Plurimum, Timothee, prode-
rit, si tu, Pastor animarum, ope Pa-
rentum & Magistratus politici scholas
publicas, ubi nondum sunt, teneræ ju-
ventuti erigas: ubi jam sunt, conser-
ves, & aliquoties visites, ut Ludi-
magister cum discipulis urgeatur ad
fervorem. Certe primum, quod di-
abolus Juliano Apostatæ ad extirpan-
dam Religionem catholicam suavit, fuit,
ut scholæ claudantur.

Jam ad te ipsum revertere paululum,
Timothee, & considera, *an, & quo-
modo* tuæ in concionando & catechizando
gravissimæ obligationi satisfeceris? *an,*
& quomodo exemplum, praxin, & se-
dulitatem Christi *imitatus* fueris? *Qua*
diligentia ad utrumque te *preparaveris?*
An non merito illud expertus sis: Qui
ascendit cathedram sine labore, descendit
e cathedra sine honore?

II. *Pasce exemplo.*

Timothee! Omnis quidem Sacerdos, imo & Clericus præ sæcularibus debet proximum bono exemplo ædificare; nam *bene attende*, ait S. Hieron. * - *quid agas. Vita tua ab eo tempore, quo Sacerdos es factus, facta est vivum exemplar. Laïcorum, & domus tua morum schola: nihilominus animarum Pastoribus major adhuc incumbit necessitas & obligatio, suis ovibus bono prælucendi exemplo. Utrumque clare asserit Scriptura. Christus vult, ut Apostoli, & eorum Successores fiat prius Sal terræ, deinde Sol, seu Lux mundi: Sal per exemplum, Sol & Lux per doctrinam: tandem concludit, ** Sic luceat Lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est. *** Consonat Paulus Titum instruens: In omnibus te ipsum præbe exemplum bonorum operum: & ad Timotheum suum scribit **** Exemplum esto fidelium in verbo, & conversatione, in fide & castitate, & patheticè S. Petrus ad Pastores animarum: ***** Pascite, qui in vobis est,*
gre-

* Ep. 3. ad Heliodor. ** Matth. 5.

*** C. 2. **** Ad Timoth, 1. c. 4.

***** Ep. 1. C. 5.

gregem, non ut dominantes in Cleris, sed ut forma facta gregis.

Hujus obligationis ratio a priori est, quia ex sanitate capitis & Pastoris ut plurimum pendet sanitas corporis & gregis; nam Pastor ovium ante eas vadit, & oves illum sequuntur. * - Qualis Rex, talis grex, - hinc Chrysofost. ** *Cum videris populum irreligiosum, sine dubio cognosce, quia in Sacerdotibus culpa est.*

Confidera ulterius, Timothee, quale, quantumque hominis dicam, an dæmonis, monstrum foret, si quis Sacerdotum, aut omnino Pastorum, loco boni exempli, daret scandala suo gregi, atque adeo ex Pastore lupus fieret, utique omnium perniciosissimus, quia sub pelle Pastoris personatus, formam canis pecuarii, & gregum custodis indutus, ad quem oves accederent, atque confugerent, quem deberent fugere cane pejus & angue, imo & dæmone. De tali, si quis daretur, merito Chrysofostomus rursus exclamaret: *Quid futurum, si agas lupum pro Pastore, prædonem pro gubernatore, carnificem pro Medico? ****

G 5

Ego

* Joan. 10. ** Homil. 2. *** Ep. 2. ad Olymp.

Ego quidem tale monstrum dari unquam potuisse, aut posse, nunquam crederem, nisi lamenta Dei audirem: * *Grex perditus factus est populus meus: pastores eorum seduxerunt eos.*

At quid futurum illis? quæ pcena manet eos? . . . Ad hoc respondet ipse Deus, ita tonans: ** *Et nunc ad vos mandatum hoc, o Sacerdotes. Vos scandalizastis plurimos in Lege, propter quod & ego dedi vos contemptibiles: maledicam benedictionibus vestris - dispergam super vultum vestrum stercus solemnitatum vestrarum. Dei verba sunt in Sacerdotes Legis antiquæ, fulmina in Sacerdotes scandalosos novæ Legis. De his S. Greg. M. ait: *Prelatus (Pastor) tot mortibus dignus est, quot ad subditos exempla suæ perditionis transmittit.**

Tu, mi Timothee, ut ab his mortibus sis immunis, proximum sedulo pasce verbo, & exemplo: cave non modo omne scandalum formale, sed omne, quod facile posset fieri scandalosum - v. g. hospitia publica, choreæ prorsus omnes, joci illiberales, potus liberalior, familiaritas cum sexu altero. Ista si caveas, te, & tuos facile salvabis.

III.

* Jerem. 50. ** Malach. 2.

III. Pasce Sacramentis.

Sicut primarium Gregis Catholici pabulum sunt Sacramenta, queis vitam animæ oves & agni accipiant, conservent, finiant: ita primarium Pastoris Ecclesiastici officium & gravissima obligatio est, ut tanquam Minister Christi & Dispensator Mysteriorum Dei * ovibus illud pabulum administret non tantum in extrema, sed & gravi necessitate, saltem Baptismi ac Pœnitentiæ, etiam cum vitæ periculo e.g. in peste, vitæ insidiis &c. quamvis juxta communem tunc liceat cum expressa Episcopi licentia alium, sed idoneum substituere.

De ritibus & modo administrandi Sacramenta non est, quod hic tibi dicam, Timothee Melius, quam ego, omnia scis ex Ritualibus, Casistis, Theologis. Non tamen, ut spero, ægre feres, si extremo quasi digito brevissime attingam, quæ cum V. P. Paulo Segneri probatissimi Authores singulariter de Administratione Sacramentorum pluribus præscribunt: scil.

I. Circa Baptismum. Tuum est 1. Parochianos, præsertim obstetrices, aliquoties docere methodum rite baptizandi
in

* I. Cor. 4.

in casu necessitatis. 2. Patrilinos monere de contracta cum Baptizato & ejus parentibus *cognitione spirituali*, nec non gravi obligatione, eidem necessariam in rebus fidei instructionem, nisi a parentibus, aut aliunde possit accipere, vel dandi, vel procurandi. 3. Absolutam *Baptismi necessitatem* publice tuis aliquoties exponere, atque adeo suadere, ut subinde *Baptismum flaminis* eliciant, seu contritionem cum voto seu desiderio Baptismi. Non nunquam, saltem privatim, prægnantes monere, ut nimi a corporis agitatione, ira &c. fœtui ne noceant, sed B. Virgini, Angelo Custodi, SS. Josepho, Ignatio, aliisque puerperarum Patronis sæpius commendent.

II. *Circa Confirmationem* tuum est 1. Saltem semel in anno, præsertim ante collationem hujus Sacramenti, tuis explanare ejus Essentiam. 2. Utilitatem, 3. Necessarias ad digne suscipiendum dispositiones. 4. *Cognitionem spiritualem*, ut de Baptismo dixi. 5. Nomina Confirmatorum, nec non Baptizatorum, uti & patrilinorum, in Librum tuæ Parochiæ inscribere.

III. *Quoad Eucharistiam* tuum est, oculis tuis, præsertim rudibus, frequenter inculcare 1. Ejus Essentiam, & realem

in ea Christi præsentiam. 2. Frequentem usum ac utilitatem. 3. Schedas peccatæ tempore Paschali Communionis testes diligenter colligere.

IV. *Quoad Sacr. Pœnitentiæ* tuum est
1. Tuos frequenter, imo quam frequentissime (quod apud rudes plane necessarium est) docere necessarias ad hoc Sacramentum partes, earumque praxin, ac methodum. 2. Utilitatem frequentis Confessionis docere.

Præcipue autem te ipsum hic examina, an, & quomodo tuas in sacro tribunali partes agas, vel hucusque egeris: scilicet partes *Judicis, Medici, & Patris.*

Primo partes Judicis, ut scias æquam ferre sententiam, atque adeo ut scias *Scientia Juris* seu universali
1. Formulam absolutionis cum aliis ad Confessionem essentialiter requisitis. 2. Discrimen inter peccata venialia & mortalia communiter occurrentia. 3. Discrimen inter lepram, seu inter *circumstantias*, saltem quæ mutant *speciem*. 4. Latitudinem, vel restrictionem tuæ Jurisdictionis ac Potestatis in tuum pœnitentem, e. g. si forte innodatus est censura, aut casu reservato. 5. Obligationes faciendi restitutiones, fugiendi occasiones proximas &c.

Præ-

Præterea ut scias *Scientia facti*, seu particulari, e. g. an *possis*, vel *debeas* absol- vere peccatorem *habituum*, vel in occa- sione *proxima* constitutum, vel *enormiter rudem* &c.

NB. Hanc utramque *Scientiam* opus est comparare, aut munus sacri *Judicis* deferere. Sufficit autem conditioni ho- minum *commensurata*, adeoque minor in pagis, quam urbibus, ut notat *Suarez*.

Secundo. Qua Medicus teneris *presentes* morbos tollere per *Media Curativa*, futu- ros arcere per *Præservativa*. Inter mor- bos *presentes* sunt præcipue duo: *Igno- rantia mentis*, & *Duritia cordis*: & quidem

1. *Ignorantia* necessariorum *necessitate* *medii* ad salutem. Tales juxta defini- tionem *Innoc. XI.* incapaces sunt *Absolu- tionis*, & ad *Catecheses* ablegandi.*

2. *Ignorantia* necessariorum ad valo- rem *Sacramenti*: seu *necessitate præcepti* de confessione omnium gravium, etiam alienorum peccatorum *quoad numerum* & *speciem*, post diligens examen occurren- tium, de eliciendo dolore *supernatura- li*, & proposito &c. &c.

Liberius autem, & severius licet pro- cedere cum ignorante præcepta *naturalia*, quam *positiva*; prior enim ignorantia rarior

* Prop. 64. inter prohib.

rarior est, est raro inculpabilis, reclamante conscientia.

Notandum tamen, hanc ultimam ignorantiam, si tibi probabilius videatur innocens & *inculpabilis*, non statim tollendam, nisi valde probabilem spem fructus habeas: ne forte imprudenter ex materialibus peccatis facias formalia; hinc lente, sensim, caute cum tali pœnitente procede. Si autem ipse quærat, suspicetur, aut jam dubitet de rei veritate ac obligatione, hanc ei, at pedetentim, totam clare revela, etsi prævideas nocituram pœnitenti: secus errorem approbares: quod nunquam licet.

3. *Duritia cordis* major longe, & periculiosior, quem curare debes, morbus est, oriturque ex intellectu ignorante *malitiam* & *mala* peccati gravis. Igitur ista duo, postquam ipse domi in Meditationibus & libris rite expendis, indurato peccatori patethice ante oculos pone: scilicet quanta in quovis peccato gravi lateat injuria Dei, ingratitude erga Creatorem, Redemptorem, & Sanctificatorem: jactura gratiæ, animæ, & gloriæ: continuum damnationis æternæ periculum: incertitudo mortis, horror judicii divini, æternitas ignis Stygii.

Si necdum emolliatur, noli desperare.

re. Duræ quercus non uno sternuntur ictu. Jube eum post aliquod tempus redire: interea & ipsemet oret pro se, & tu ora pro ipso. Si redit, iterum iterumque *insta opportune, importune: argue. Obsecra, increpa, sed in omni patientia.* *

Noli autem increpare pusillanimes, ne desperent: nec vehementer contritos, ne deiiciantur: ante Confessionis finem, ne reticeant peccata territi. *Ordinarie loquendo*, suaviter agendum est cum parvulis & puellis: mansuete cum timidis & verecundis: fortiter, ac simul suaviter cum juvenibus: reverenter cum senibus: delicate cum Nobilibus ac Præpositis, semper aliquid mellis simul & fellis, aliquid laudis ac solatii aspergendo etiam tectæ, etiam necessariae reprehensionis: quæ quidem ordinarie non est adhibenda, nisi erga rudes, crudos, effrontes, incultos, & mitioris incapaces tractationis. *Universim loquendo*, melior est excessus suavitatis, quam rigoris juxta monitum Apostoli: *Fratres, etsi preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis.* **

Sed

* 2. Timoth. 4. ** Galat. 2,

Sed ais. Hæc omnia observare non possum, præsertim in magno pœnitentium affluxu.

Rc. Potes, ac debes. Nam 1. *Eligibilius est paucos audire complete, quam multos imperfecte*, recte ait doctissimus Paris. Cancellarius Joannes Gerson: uti melius est sanare paucos, quam medicinam applicare multis, at sine fructu. 2. Saltem unum ex notabilioribus peccatis in specie tunc se ige: nam in genere tantum reprehendendo induratum, frustra eris: imprudens ac fastidiosus, increpando singula in individuo. 3. Juxta Leges potest quis tribus verbis institui hæres bonorum temporalium: quidni & cælestium?

IV. Insuper *Medici*, etiam spiritualis, est, ægrum, quem curavit, a *recidiva præservare per salutaria media*. Talia, quæ præscribes, in genere & universaliter sunt 1. Certa, & brevis oratio coram Crucifixi Imagine cum contritione & proposito, at mane & vespere repetenda, etiam flexis genibus, aut expansis, si solus est, brachiis. 2. Frequentatio Sacramentorum, maxime Confessionis apud eundem, quem eligere voluerit pœnitens, aliquoties deponendæ: 3. Auditio aliquot Concionum, aut Ca-

H

teche-

techesium: Lectio libri spiritualis, aut ruminatio cujusdam veritatis æternæ v. g. de Morte Judicio, Inferno, aut de pœnis scelerum, qualia commisit pœnitens.

Atque hæc & similia possunt illi utilissime injungi pro pœnitentia Sacramentali: Uti & alia opera *aliunde debita*: e. g. Missa die Festo audienda, jejunium in Quadragesima; oratio aut opus ad lucrandas Indulgentias præscriptum: præcipue fuga certæ domus aut personæ ipsis jam toties exitiosæ &c.

Si hæc generalia nil proficiant (pergit peritissimus animarum Medicus Ven. P. Paulus Segneri) * descende ad particularia, & *habituatis* injunge

Blasphemantibus Sacramenta (aut *spurciloquis*, vel *jurando assuetis*) ut, *quoties* relabantur, *toties* noctu terram lambant, & *tot cruces* in ea lambendo efforment. Atque hos licet non nihil indiscrete corrigere, licet spes non sit emendationis, ait Conc. Lateran. **

Ebriis, ut ad tempus abstineant a certo potus genere, aut a popinis, aut in iis bibant cum-vel coram uxore, aut patrefamilias, hac enim ratione raro, aut nunquam inebriabuntur.

Luxu-

* In instr. Confess. ** Sess. 9.

Luxuriosis, præsertim *mollibus*, ut, si opera mortificationis externæ non possint obire, saltem mane diebus Festis ac Dominicis *jejunent*, noctu soli certas fundant preces in loco obscuro, in mortuorum ossuario, aut super eorum sepulchra, maxime parentum: sæpius, & quidem, si fieri possit, eidem confiteantur: interea extra casum necessitatis complicem & scelerum consortem *non adeant, non admittant*, maxime noctu, solam, in tenebris, sine testibus &c.: multo minus in cubili &c.

Usurariis, injustis, & ad restitutionem obligatis. si *dubia* tibi videtur obligatio restituendi, differ absolutionem, dum melius rem intelligas: vel da illam, ac promittenti, se alios doctiores consulturum, & eorum consilia secuturum.

Si autem *certa* est obligatio, *ordinarie* non absolve, nisi *premissa* restitutione, si possit fieri, hanc autem si tibi, aliisque Confessariis jam aliquoties promisit, ac non præstitit, audacter ei absolutionem nega, utpote non satis disposito ad eam: cum juxta S. Aug. *Si res aliena reddi possit, & non reddatur, pœnitentia non agitur, sed simulatur*: tum ne eum relinquant in periculo proximo retinendi aliena.

114 *Confid. de Obligationibus*

Eodem fere modo ages cum *constitutis in proxima occasione*, quam possent, at nolunt deserere: maxime si illam *ultro* adeant, vel admittant: idque post jam dilatam semel, iterumque Absolutionem.

Experto crede mihi, imo expertissimis. Sæpe unica absolutionis negatio, aut saltem dilatio, mansuete ac paterne facta, apud induratos & consuetudinarios plus profuit, quam centum pœnitentiæ & adhortationes.

Tertio denique qua Pater in S. tribunali obligaris *ita parvum audire, ut magnum, quia Dei judicium est.* * Atque ad eo obligaris æquali omnes affectu paterne excipere, parves & magnos peccatores, *Quia peccator est, corripe: quia homo est, miserere.* **

Si præterea juvat communem Authorum de *Pœnitentiis Sacramentalibus* doctrinam audire, en breve ejus compendium. Pœnitentiæ.

1.mo Per se loquendo, debent esse *commensurata* *** quantitati & qualitati peccatorum: attamen *accommodata* conditioni, statui, ætati pœnitentium; hinc ægris, infirmis, hominibus labore manuali plurimum occupatis, item adolescen-

* Deuter I. ** Jus Canon. *** V. Conc Trid.

olescentibus, aut feminis prægnantibus non facile jejunia, & peregrinationes injunges, aut preces nimis longas &c.

Mone tamen, ut defectum rigoris debiti suppleant sponte v. g. per internam devotionem, unionem suorum operum cum satisfactionibus Christi, per patientiam in adversis, aut duris laboribus, per eleemosynas, mortificationes liberas, Indulgentias &c.

2 do Si opus est graviore pœnitentias imponere, mone, multo graviore fuisse impositas in prima Ecclesia, longe gravissimas in Purgatorio imponendas, suavia esse omnia infernum jam merito, ut ait S. Bernardus.

3. tio Licet utique in Jubilæo & plenariis Indulgentiis solito minores, aut nullas imponere pœnitentias, id tamen, nisi expresse de Indulgentiis moneantur, apud rudes & rusticos non expedit, quia non amplius curarent gravitatem peccatorum. quippe quam solum ex gravitate pœnarum & pœnitentiarum metiuntur.

4. to Ordinarie contraria contrariis curantur, & curanda sunt, atque adeo peccata carnis per jejunia & carnis macerationes: peccata contra amorem proximi per opera Misericordiæ, elec-

mosynas &c. & sic de aliis, ut supra dixi fol. 82.

5.to Pro peccatis venialibus, ait S. Augustinus, sufficit quasdam preces imponere. Imo in maximis quoque peccatis satius est, cum brevi & parva pœnitentia mittere peccatorem in Purgatorium, quam nimis longa & gravi, quam non persolvit, in orcum: sicut & melius est, propter Misericordiam (Deo) rationem reddere, quam propter crudelitatem. Atque hæc sufficiant de Sacramento Pœnitentiæ.

V. Quoad extremam Unctionem, Timothee, tuum est 1. Ejus utilitatem, ac vim, ex opere operato augendi gratiam sanctificantem, minuendi pravos habitus hominis, uti & violentiam dæmonis, tuos docere. 2. Eisdem dedocere falsam persuasionem, quod inuncti vel certo, vel citius debeant mori, aut sub gravi peccato teneantur posthac ab omni etiam honesto saltu & choreis abstinere. 3. Monere, urgere, imperare etiam sub pœna, ut ægri tui mature petant Viaticum & extremam unctionem: tu vicissim neutrum differ, ubi probabile est mortis periculum. 4. Monere ægrum, ut, si velit, mature con-

dat

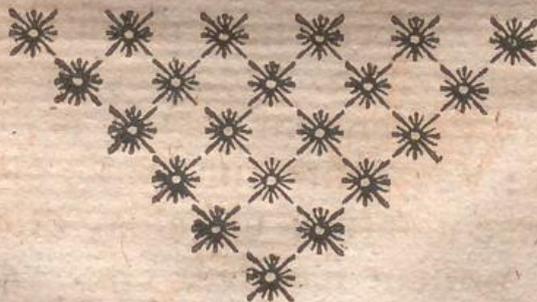
* S. Chrysoft.

dat testamentum, ordinet pia Legata, maxime autem. 5. Monere, ut solvat debita, aut securam disponat solutionem, ignoscat inimicis, restituat injuste oblata, restituat vero per se ipsum, non per hæredes. 6. Monere moribundum de Indulgentiis, si in mortis articulo ore, vel corde pronuntiet SS. Nomina JESU & Mariæ. 7. Eundem contra omnes dæmonis tentationes obarmare præcipue per Actus Fidei, Spei & Charitatis,

VI. *Ratione Ordinis* te ipsum discute, an non sis 1. Simoniacus *per munus amnu, a lingua, ab obsequio*, ut loquuntur SS. Canones. 2. An hætenus enumeratas, aliasque graves tuas obligationes erga proximum observaris. Denique

VII. *Ratione Matrimonii* tuum est 1. Sponfos rigide examinare de impedimentis matrimonii &c. 2. Examinare, an sciant *scitu necessaria necessitate medii, ac præcepti*: secus sine piaculo non potes copulare. 3. Monere, ut non cohabitent sub eodem tecto, nedum cubiculo: nec abutantur impie matrimonio, nec utantur: ubi aliis, etiam parvulis, possent scandalo esse. 4. Hortari serio Conjuges, ut prolem fasciis

adhuc ligatam nunquam eodem secum lecto, præsertim ad dormiendum: sex autem, vel septem annos natam eodem secum cubili, *si possibile est*, nunquam reponant: hoc ob seductionis, illud ob suffocationis pericula: uti pro dolor! centies jam contigit, contingitque. 5. Sæpe etiam uxoribus privatim inculcare obligationes erga maritos: utque septennes liberos (si fieri possit: & poterit fieri apud sollicitos parentes) diversi sexus in eodem lecto non collocent, nec famulos, famulasque in eodem cubili: ut præterea *saltem aliquoties* per annum filias & famulas (mares marito relinquunt visitandos) noctu visitent: ad quod, si periculum advertant, tenentur, rationem utpote pro animabus Deo reddituræ. 6. Non copulare Sponsos, antequam Sacramenta pœnitentiæ & Eucharistiæ obierint, & testimonium de eo attulerint.

DIES